

Література

1. Василюк А., Ляшенко Л. Нові підходи до планування і реформування освіти (зарубіжний досвід) // Освіта і управління. – 2002. – Т. 5. – № 1.
2. Гриневич Л. Децентралізація управління освітньою системою (на прикладі Польщі) // Освіта і управління. – 2004. – Т. 7. – № 3–4.
3. Євтодюк А. В. Синергетика і освіта XXI століття // Освіта і управління. – 2002. – Т. 5. – №3. – С. 127-135. (0.3авт.арк)
4. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти // Іноземні мови в навчальних закладах. – Педагогічна преса, 2003.
5. Корсак К.В. Причини і наслідки світової тенденції професіоналізації вищої освіти // Проблеми освіти: Наук.-методичний збірник. зб. (Місто): – 2002. – Вип. 28. – С. 211–219. (0.3 авт. арк.)
6. Ляшенко Л.М. Освіта XXI століття: тенденція професіоналізації // Вища освіта України. – 2002. – № 1(3). – С.82–87.
7. Raport na temat polityki edukacyjnej w Polsce. Warszawa, 1998 - 2015.
8. Swiderski E. Juzzaroknowamatura // NowaSkola. 2001. # 5.

Друзь Ю.М.,
кандидат педагогічних наук,
доцент, завідувач кафедри іноземних мов
факультету маркетингу
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ПОЗИТИВНА МОТИВАЦІЯ ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЛОВОЇ ГРИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ДО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

Анотація. В статті розглядається вплив позитивної мотивації на підвищення результативності ділової гри при підготовці студентів до іншомовного спілкування. Розглянуто різні види мотивів, відображених в психолого-педагогічній літературі. Окреслено групи мотивуючих чинників, які сприяють створенню стійкої позитивної мотивації до вивчення іноземної мови.

Ключові слова: ділова гра, мотив, позитивна мотивація, мотивуючі чинники

Abstract. The article deals with the influence of positive motivation on the effectiveness of a business game in the process of preparation of students for the communication in a foreign language. Various kinds of motives represented in psychoeducational literature were reviewed. The groups of motivating factors which contribute to the creation of positive motivation for learning foreign languages were outlined.

Key words: business game, motive, positive motivation, motivating factors.

Ділова гра як засіб підготовки студентів до іншомовного спілкування передбачає імітаційну модель різних видів комунікації і чинників, що забезпечують результативність спілкування: мотиви й цілі учасників комунікативної ситуації; їх соціальні ролі; психологічний клімат спілкування, стратегію і тактику комунікативної поведінки. Різні варіації цих чинників дозволяють процес підготовки студентів до іншомовної комунікативно-професійної діяльності наблизити до природного спілкування. У комунікативно-ігровій ситуації на перший план виступає вирішення ігрового завдання, а мовний матеріал служить засобом досягнення поставленої мети. У діловій грі іноземна мова виступає інструментом професійного спілкування. Причому в процесі використання ділової гри в навчанні студентів іншомовного професійного спілкування потрібно враховувати її багатофункціональність. Так, О.О.Вербицький особливо виділяв мотивуючу функцію ділової гри. Він зазначав, що в комунікативно-ігрових ситуаціях переплітаються різні види мотивації: результативна, процесуальна, соціальна, професійна, пізнавальна і мотивація досягнення [3, с.74]. На його думку, у діловій грі діяльність її учасників свідомо вмотивована, оскільки вони здійснюють лише ті дії, які є значимими за змістом. Причому зміст гри відповідає практичним інтересам студентів, що забезпечує єдність мотивів і діяльності.

В психолого-педагогічній літературі під мотивацією розуміють всі типи спонукання, що визивають активність людини. Мотивація поєднує в собі цінності, ідеали, переконання, спрямованість, потреби, інтереси, бажання тощо. В системі професійної підготовки студентів домінують такі мотиви, як усвідомлення соціальної значущості і особистої зацікавленості у

вирішенні навчально-пізнавальних задач у сфері професійної діяльності; мотиви самовиявлення та самоствердження, мотив – потреба зрозуміти сферу іншомовної комунікації більш ґрунтовно; мотиви, пов'язані з вибірковістю форм іншомовного спілкування; мотиви, пов'язані з формуванням індивідуального стилю мислення; мотиви, пов'язані з набуттям досвіду комунікативної поведінки та іншомовного спілкування.

Врахування специфіки мотивації студентів дозволяє коригувати навчальний процес з використанням ділових ігор з тим, щоб надати йому особистісний зміст. Мотив, його спрямованість і характер, зумовлюється різноманітними потребами студентів. Внутрішня спонuka зважається і зіставляється з обставинами відповідно до пізнавальних інтересів і потреб, професійних установок і ціннісних орієнтацій студентів. У процесі використанні ділової гри важливо враховувати те, що мотив як внутрішній стимул до дії, неможливий без відповідності його спрямованості характеру діяльності, рівно, як і самостійне рішення навчальних задач, пошук виходу із ігрових ситуацій неможливий без наявності позитивної мотивації [1, с. 97].

Під час використання ділових ігор в навчальному процесі важливо стимулювати позитивну мотивацію студентів, внутрішні спонuki їх активної участі у пошуку виходу із запропонованих ігрових ситуацій. Причому закріплення пізнавального інтересу до гри, як засобу підготовки майбутніх спеціалістів до спілкування іноземною мовою передбачає використання різноманітних стимулів: допитливість, потяг до нового, невідомого, потреба знайти природний вихід енергії в ігровій діяльності, хвилювання щодо виконання ігрової ролі тощо. При введенні гри в навчальний процес слід пам'ятати про те, що позитивна мотивація можлива в тому випадку, якщо дидактична задача, яка впливає із зовнішніх факторів, що діють на свідомість студентів, сприймається ними як особистісно значуща.

Говорячи про значення мотивів у навчально-пізнавальній діяльності, О.М.Леонтьєв виділяє мотиви: «що тільки розуміються», «значущі», і «мотиви реально діючі». Ділова гра буде результативною тільки в тому випадку, якщо вона спирається на мотиви «реально діючі», тому що «мотиви, що тільки розуміються» не завжди можуть мати особистісний зміст. Виникаючи під впливом суспільного обов'язку, вони не можуть стати внутрішнім стимулом, тобто «реально діючими».

В.К.Буряк, говорячи про різноманітність мотивів навчальної діяльності, поєднує їх у три групи, основу яких складає відношення мотиву до цілі. До першої групи відносяться мотиви, що містять в собі соціально значимі цілі, які конкретизують суспільні цінності навчальної діяльності. Ця група у своєму розвитку проходить два етапи: стадія розуміння або знання та зняття протиріччя між мотивами і цілями навчально – пізнавальної діяльності, коли «створюються умови для перетворення мотиву у стійкі внутрішні стимули» [1, с. 98].

Основу другої групи мотивів складає прагнення студентів до собистого успіху. При неправильній організації ділової гри може виникнути протиріччя між прагненням до особистого успіху і цілями групи. Зняти це протиріччя можна шляхом розширення особистісного смислу до соціальної значущості мотиву. Мотив особистого успіху забезпечує перехід зовнішніх умов у внутрішній стан індивіду, що надає навчальній ігровій діяльності особистісний зміст, тим самим підвищуючи результативність ділової гри в підготовці студентів до комунікації іноземною мовою.

Мотиви третьої групи в своїй основі містять прагнення студента до нового, незвичайного. Основним джерелом цієї групи мотивів виступає сам процес навчання як вид пізнавальної діяльності. Якщо прагнення узнати що-небудь є психологічною передумовою до пізнавального пошуку, то будь-який вид навчальної діяльності, в тому числі і навчально-ігровий, може активізувати спілкування, а може його гальмувати. Тому для того, щоб допитливість стала позитивним мотивом навчально-пізнавальної діяльності, потрібна така її організація, яка забезпечила б можливість для виявлення ініціативи і активності студентів.

З метою підвищення результативності ділової гри в підготовці студентів до іншомовного спілкування важливо виявити провідні мотиви навчання. Таким мотивом нерідко виступає пізнавальний інтерес, який в своєму розвитку проходить різні ступені: від цікавості, викликаной новою навчальною інформацією, до допитливості, від неї – до глибини сутності явищ і, нарешті, до рішення навчально-пізнавальної задачі. По визначенню Я.С.Гінзбурга і Н.М.Коряк ділова гра містить «настільки могутні засоби впливу на мотиваційну сферу її учасників, що робить в принципі непотрібними попередні процедури по створенню психологічного налаштування і установки на гру» [4, с. 68].

Практика показує, що виховати стійку позитивну мотивацію до вивчення іноземної мови, іншомовного спілкування професійного спрямування можливо в тому випадку, якщо діяти одночасно в таких напрямках:

- через групу мотивуючих чинників, пов'язаних з включенням діяльності з оволодіння іноземною мовою в провідну навчально-професійну діяльність, у сферу професійних інтересів студента;

- через групу мотивуючих чинників, пов'язаних зі способами і прийомами засвоєння мови й спілкування;

- через групу мотивуючих чинників, що забезпечують письмове й усне спілкування;

- через групу чинників, що забезпечують професійне спілкування.

Реалізація мотивів навчання спонукає до намічення цілей навчально-пізнавальної діяльності в професійних комунікативних ситуаціях. По справедливому твердженню Н.Ф.Тализіної, «мотив спонукає людину ставити і досягати різні цілі, виконувати відповідні дії. Мотив дозволяє дати відповідь на запитання: чому ми виконуємо ті чи інші дії, чому ми здійснюємо ті чи інші вчинки» [7, с.59]. Ціль гри повинна забезпечити розвиток такої навчально-пізнавальної діяльності, що задовольняла б професійні інтереси і потреби студентів, забезпечила б цілеспрямованість та взаємозв'язок в реалізації мотивів спілкування в ігровій ситуації.

Література

1. Буряк В.К., Беришвили Д.Д. Урок в старших классах. – Тбилиси: Тбилис. ун-т, 1990. – 158 с.
2. Буряк В.К., Кондрашова Л.В. Сотворчество учителя и учащихся в учебном процессе // Формирование активной, творческой личности в учебном процессе школы и вуза. – Кривой Рог: Криворожский пед. ин-т, 1996. – С. 3–21.
3. Вербицкий А.А. Психолого-педагогические особенности деловой игры как формы знаково-контекстного обучения // Игровое моделирование. Методология и практика. – Новосибирск, 1987. – С. 73–99.
4. Гинзбург Я.С., Коряк Н.М. Социально-психологическое сопровождение деловых игр // Игровое моделирование. Методология и практика. – Новосибирск, 1987. – С. 61–73.
5. Друзь Г.М. Ділова гра як засіб навчання студентів професійного спілкування іноземною мовою. // Рідна школа. – 2002. – №6. – С 69 – 70
6. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. – М.: Политиздат, 1975. – 304 с.
7. Талызина Н.Ф. Управление процессом усвоения знаний. - М., 1975. – 343 с.

Друзь Г.М.,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
факультету маркетингу
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДВИЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЛОВОЇ ГРИ В НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ІНШОМОВНОМУ СПІЛКУВАННЮ

Анотація. Навчання, побудоване на ігровому підході до організації навчальних занять, розглядається як ефективний вид навчально-пізнавальної діяльності. Розглянуто сукупність педагогічних умов, які зумовлюють підвищення результативності ділової гри в підготовці студентів до іншомовного професійного спілкування.

Ключові слова: педагогічні умови, підвищення результативності, ділова гра, професійне іншомовне спілкування

Abstract. A gaming approach to the teaching of foreign languages is regarded as an effective form of teaching and educational process. The set of pedagogic conditions which improves the effectiveness of a business game in the process of preparation of students for the professional communication in a foreign language is examined in the article.

Key words: pedagogic conditions, increase of effectiveness, a business game, professional communication.

Важливим структурним елементом професіоналізму сучасного економіста є його здібність до спілкування в професійних ситуаціях іноземною мовою. Цінність і значущість ін-